

Karta Praw Pacjenta

Zgodnie z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej (Dz.U z 1997 Nr 78, poz. 483 ze zm.)

1. Każdy ma prawo do ochrony zdrowia – art. 68 ust. 1 Konstytucji ,
2. Każdy obywatel ma prawo do równego dostępu do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, na warunkach i w zakresie określonym w ustawie – art. 68 ust. 2.

Zgodnie z ustawą z dnia 6 listopada 2008 roku o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2012 roku poz. 159 ze zmianami):

A.Prawo do świadczeń zdrowotnych.

1. Pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych odpowiadających wymaganiom aktualnej wiedzy medycznej (*art. 6 ust. 1*),
2. Pacjent ma prawo, w sytuacji ograniczonych możliwości udzielenia odpowiednich świadczeń zdrowotnych, do przejrzystej, obiektywnej, opartej na kryteriach medycznych, procedury ustalającej kolejność dostępu do tych świadczeń (*art. 6 ust. 2*),
3. Pacjent ma prawo żądać, aby udzielający mu świadczeń zdrowotnych (*art. 6 ust. 3*) lekarz zasięgnął opinii innego lekarza lub zwołał konsylium lekarskie, przy czym, lekarz może odmówić zwołania konsylium lekarskiego lub zasięgnięcia opinii innego lekarza, jeżeli uzna, że żądanie jest bezzasadne (*art. 6 ust. 4*),
4. Pacjent ma prawo do natychmiastowego udzielenia świadczeń zdrowotnych ze względu na zagrożenie zdrowia lub życia (*art.7 ust.1*),
5. Pacjent ma prawo do świadczeń zdrowotnych udzielanych z należytą starannością przez podmioty udzielające świadczeń zdrowotnych w warunkach odpowiadających określonym w odrębnych przepisach wymaganiom fachowym i sanitarnym. Przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych osoby wykonujące zawód medyczny kierują się zasadami etyki zawodowej określonymi przez właściwe samorządy zawodów medycznych (*art. 8*).
6. W przypadku:
 - zakażenia, uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia – pacjent może wystąpić z wnioskiem o ustalenie zdarzenia medycznego,
 - śmierci – wniosek o ustalenia zdarzenia medycznego mogą złożyć spadkobiercy pacjenta (*art. 67 b*).

B.Prawo do wyrażenia zgody na udzielenie świadczeń zdrowotnych w tym wyrażenie zgody przez małoletniego.

7. Pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie określonych świadczeń zdrowotnych lub odmowy takiej zgody, po uzyskaniu informacji w zakresie określonym w art. 9 ustawy (*art. 16*),
8. Pacjent, w tym małoletni, który ukończył 16 lat, ma prawo do wyrażenia zgody na przeprowadzenie badania lub udzielenie innych świadczeń zdrowotnych przez lekarza (*art. 17 ust.1*),
9. Przedstawiciel ustawowy pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody, ma prawo do wyrażenia zgody, o

- której mowa w art. 17 ust. 1. W przypadku braku przedstawiciela ustawowego prawo to, w odniesieniu do badania, może wykonać opiekun faktyczny (*art. 17 ust. 2*),
10. Pacjent małoletni, który ukończył 16 lat, osoba ubezwłasnowolniona albo pacjent chory psychicznie lub upośledzony umysłowo, lecz dysponujący dostatecznym rozeznaniem, ma prawo do wyrażenia sprzeciwu co do udzielenia świadczenia zdrowotnego, pomimo zgody przedstawiciela ustawowego lub opiekuna faktycznego. W takim przypadku wymagane jest zezwolenie sądu opiekuńczego (*art. 17 ust. 3*),
 11. Zgoda oraz sprzeciw, o których mowa w art. 17, mogą być wyrażone ustnie albo poprzez takie zachowanie osób wymienionych w tych przepisach, które w sposób niebudzący wątpliwości wskazuje na wolę poddania się proponowanym przez lekarza czynnościom albo brak takiej woli (*art. 17 ust. 4*).
 12. W przypadku zabiegu operacyjnego albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, zgodę, o której mowa w art. 17 ust. 1, wyraża się w formie pisemnej. Do wyrażania zgody oraz sprzeciwu stosuje się art. 17 ust. 2 i 3 (*art. 18 ust. 1*),
 13. Przed wyrażeniem zgody na zabieg operacyjny albo zastosowania metody leczenia lub diagnostyki stwarzających podwyższone ryzyko dla pacjenta, pacjent ma prawo do uzyskania informacji, o której mowa w art. 9 ust. 2. (*art. 18 ust. 2*),
 14. Zasady przeprowadzenia badania lub udzielenia innych świadczeń zdrowotnych przez lekarza pomimo braku zgody albo wobec zgłoszenia sprzeciwu, o których mowa w art. 17 i 18, określają przepisy art. 33 i art. 34 ust. 6 ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (*art. 19*).

C. Prawo do informacji.

15. Pacjent ma prawo do dostępu do informacji o prawach pacjenta (*art. 11*),
16. Pacjent ma prawo do informacji o swoim stanie zdrowia (*art. 9 ust. 1*),
17. Pacjent ma prawo do uzyskania od lekarza przystępnej informacji o stanie zdrowia, rozpoznaniu, proponowanych oraz możliwych metodach diagnostycznych i leczniczych, dających się przewidzieć następstwach ich zastosowania albo zaniechania, wynikach leczenia oraz rokowaniu (*art. 9 ust. 2*),
18. Pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie informacji, o których mowa w art. 9 ust. 2 innym osobom (*art. 9 ust. 3*),
19. Pacjent może również żądać aby lekarz nie udzielił mu informacji, o której mowa w art. 9 ust. 2 (*art. 9 ust. 4*),
20. Po uzyskaniu informacji o stanie zdrowia pacjent ma prawo przedstawić lekarzowi swoje zdanie w tym zakresie (*art. 9 ust. 5*),
21. Pacjent ma prawo do uzyskania informacji o której mowa w art. 9 ust. 2 od lekarza w zakresie i formie potrzebnej do prawidłowego przebiegu procesu diagnostycznego lub terapeutycznego (*art. 9 ust. 7*),
22. Pacjent ma prawo do uzyskania od pielęgniarki informacji o jego pielęgnacji i zabiegach pielęgniarskich (*art. 9 ust. 8*),
23. Pacjent ma prawo do dostatecznie wczesnej informacji o zamiarze odstąpienia przez lekarza od leczenia pacjenta i wskazania przez tego lekarza możliwości uzyskania świadczenia zdrowotnego u innego lekarza lub podmiotu udzielającego świadczeń zdrowotnych (*art. 10*),
24. Pacjent ma prawo do informacji o rodzaju i zakresie świadczeń zdrowotnych udzielanych przez podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych, w tym o profilaktycznych programach zdrowotnych finansowanych ze środków publicznych, realizowanych przez ten podmiot (*art. 12*).

25. Pacjent ma prawo do zachowania w tajemnicy przez osoby wykonujące zawód medyczny informacji z nim związanych, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu medycznego – (art. 13). W celu realizacji prawa, o którym mowa w art. 13, osoby wykonujące zawód medyczny są obowiązane zachować w tajemnicy informacje związane z pacjentem, w szczególności ze stanem zdrowia pacjenta (art. 14 ust. 1). Jednakże nie dotyczy to sytuacji, gdy:
- 1) tak stanowią odrębne ustawy,
 - 2) zachowanie tajemnicy może stanowić niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia pacjenta lub innych osób,
 - 3) pacjent wyraża zgodę na ujawnienie tajemnicy,
 - 4) zachodzi potrzeba przekazania niezbędnych informacji o pacjencie związanych z udzielaniem świadczeń zdrowotnych innym osobom wykonującym zawód medyczny, uczestniczącym w udzielaniu tych świadczeń,
 - 5) toczy się postępowanie przed wojewódzką komisją ds. orzekania o zdarzeniach medycznych,
26. Osoby wykonujące zawód medyczny, z wyjątkiem przypadków, o których mowa w art. 14 ust. 2 pkt 1-3 i ust. 2a są związane tajemnicą również po śmierci pacjenta (art. 14 ust. 3).

D. Prawo do poszanowania intymności i godności pacjenta.

27. Pacjent ma prawo do poszanowania intymności i godności, w szczególności w czasie udzielania mu świadczeń zdrowotnych. Prawo to obejmuje również prawo do umierania w spokoju i godności. Pacjent znajdujący się w stanie terminalnym ma prawo do świadczeń zdrowotnych zapewniających łagodzenie bólu i innych cierpień (art. 20 ust. 1 i 2),
28. Przy udzielaniu świadczeń zdrowotnych może być obecna osoba bliska. Osoba wykonująca zawód medyczny może jednak odmówić obecności osoby bliskiej w przypadku istnienia prawdopodobieństwa wystąpienia zagrożenia epidemiologicznego lub ze względu na bezpieczeństwo zdrowotne pacjenta. Odmowę odnotowuje się w dokumentacji medycznej (art. 21 ust. 1 i 2).
29. W celu realizacji prawa, o którym mowa w art. 20 ust. 1, osoba wykonująca zawód medyczny ma obowiązek postępować w sposób zapewniający poszanowanie intymności i godności pacjenta (art. 22 ust. 1),
30. Osoby wykonujące zawód medyczny, inne niż udzielające świadczeń zdrowotnych, uczestniczą przy udzielaniu tych świadczeń tylko wtedy, gdy jest to niezbędne ze względu na rodzaj świadczenia. Uczestnictwo, a także obecność innych osób wymaga zgody pacjenta, a w przypadku pacjenta małoletniego, całkowicie ubezwłasnowolnionego lub niezdolnego do świadomego wyrażenia zgody, jego przedstawiciela ustawowego, i osoby wykonującej zawód medyczny, udzielającej świadczenia zdrowotnego (art. 22 ust. 2),

E. Prawo dostępu do dokumentacji medycznej

31. Pacjent ma prawo do dostępu do dokumentacji medycznej dotyczącej stanu jego zdrowia oraz udzielonych mu świadczeń zdrowotnych. Dane zawarte w dokumentacji medycznej podlegają ochronie (art. 23 ust. 1 i 2),
32. Podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych udostępnia dokumentację medyczną pacjentowi lub jego przedstawicielowi ustawowemu, bądź osobie upoważnionej przez pacjenta (art. 26 ust. 1),
33. Po śmierci pacjenta prawo do wglądu w dokumentację medyczną ma osoba upoważniona przez pacjenta za życia (art. 26 ust. 2),

34. Za udostępnienie dokumentacji medycznej poprzez sporządzenie jej wyciągów, odpisów lub kopii podmiot udzielający świadczeń zdrowotnych może pobierać opłatę (*art. 28 ust. 1*).

F. Prawo do zgłaszania sprzeciwu wobec opinii albo orzeczenia lekarza.

35. Pacjent lub jego przedstawiciel ustawowy może wnieść sprzeciw wobec opinii albo orzeczenia jeżeli opinia albo orzeczenie ma wpływ na prawa lub obowiązki pacjenta wynikające z przepisów prawa. Sprzeciw wnosi się Komisji Lekarskiej działającej przy Rzeczniku Praw Pacjenta w terminie 30 dni od dnia wydania opinii lub orzeczenia lekarskiego. Sprzeciw wymaga uzasadnienia (*art. 31 ust. 1 – 3*),

G. Prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie

Pacjent przebywający w podmiocie leczniczym w ramach udzielanych stacjonarnych całodobowych świadczeń zdrowotnych ma prawo do przechowywania rzeczy wartościowych w depozycie (*art. 39*).

H. Rzecznik Praw Pacjenta

W celu ochrony praw pacjenta ustanawia się Rzecznika Praw Pacjenta (*art. 41*).

Zgodnie z ustawą z dnia 05 grudnia 1996 roku o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. 2011 r. Nr 277 poz. 1634 ze zmianami).

36. Pacjent ma prawo do wyrażenia w formie pisemnej zgody (a w przypadku niemożności wyrażenia zgody w powyższej formie, za równoważne uważa się wyrażenie zgody ustnie złożonej w obecności dwóch świadków) na uczestnictwo w eksperymencie medycznym po uprzednim uzyskaniu informacji: o celach, sposobach i warunkach przeprowadzenia przedmiotowego eksperymentu, spodziewanych korzyściach leczniczych lub poznawczych, ryzyku oraz o możliwości odstąpienia od udziału w eksperymencie, w każdym jego stadium. W przypadku gdyby natychmiastowe przerwanie eksperymentu mogło spowodować niebezpieczeństwo dla życia lub zdrowia jego uczestnika, lekarz obowiązany jest go o tym poinformować (*art. 24 i 25*),

37. Pacjent ma prawo do wyrażenia zgody na udzielenie mu świadczeń zdrowotnych przez lekarza (*art. 32 ust. 1*),

38. Pacjent ma prawo wyrazić pisemną zgodę na zabieg operacyjny, metodę leczenia lub diagnostykę, stwarzające podwyższone ryzyko dla pacjenta (*art. 34 ust. 1*),

39. Pacjent ma prawo do poszanowania jego intymności i godności osobistej przez personel medyczny (*art. 36 ust. 1 i 3*),

40. Pacjent ma prawo do zachowania tajemnicy informacji z nim związanych, a uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu przez lekarza z wyjątkami o których mowa w ustawie (*art. 40*).

Zgodnie z ustawą z dnia 15 kwietnia 2011 roku o działalności leczniczej (Dz. U. 2013 poz. 217):

41. Podmiot leczniczy nie może odmówić udzielenia świadczenia zdrowotnego osobie, która potrzebuje natychmiastowego udzielenia takiego świadczenia ze względu na zagrożenie życia lub zdrowia (*art. 15*),

42. W razie pogorszenia stanu zdrowia pacjenta, powodującego zagrożenie życia, podmiot leczniczy zawiadamia niezwłocznie osobę wskazaną przez pacjenta (*art. 28 ust. 1 pkt 1*),

43. Pacjent posiada prawo do wyrażenia osobiście lub przez przedstawiciela ustawowego sprzeciwu na wykonanie sekcji zwłok w zakładach opieki zdrowotnej (*art. 31 ust. 2*).

Zgodnie z ustawą z dnia 01 lipca 2005 roku o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (t. j. Dz. U. z 2015 r. poz. 793):

44. Pobrania komórek, tkanek lub narządów ze zwłok ludzkich w celu ich przeszczepienia można dokonać, jeżeli osoba zmarła nie wyraziła za życia sprzeciwu (*art. 5 ust. 1*). Sprzeciw wyraża się w formie (*art. 6 ust. 1*):

- 1) wpisu w centralnym rejestrze sprzeciwów na pobranie komórek, tkanek i narządów ze zwłok ludzkich;
- 2) oświadczenia pisemnego zaopatrzonego we własnoręczny podpis;
- 3) oświadczenia ustnego złożonego w obecności co najmniej dwóch świadków, pisemnie przez nich potwierdzonego,

45. Dawcy szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek przysługuje tytuł Dawca Przeszczepu (*art. 22 ust. 1*),

46. Dawcy Przeszczepu, który oddał szpik lub inne regenerujące się komórki i tkanki więcej niż raz oraz dawcy narządu, przysługuje tytuł Zasłużony Dawca Przeszczepu (*art. 22 ust. 3*),

47. Dawcy Przeszczepu i Zasłużonemu Dawcy Przeszczepu przysługują uprawnienia do korzystania poza kolejnością z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (*art. 23 ust. 1*),

48. Dawcy szpiku lub komórek krwiotwórczych z krwi obwodowej oraz dawcy narządu, który w związku z zabiegiem pobrania doznał uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia, przysługuje odszkodowanie na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego (*art. 23 ust. 2*),

Zgodnie z ustawą z dnia 06 września 2001 – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2008 Nr 45 poz. 271 ze zmianami)

49. Uczestnik badania klinicznego ma prawo do wyrażenia dobrowolnie świadomej zgody w formie pisemnej na uczestnictwo w badaniu klinicznym (a w przypadku niemożności wyrażenia zgody w powyższej formie, za równoważne uważa się wyrażenie zgody ustnie złożonej w obecności, co najmniej dwóch świadków), po wcześniejszym przekazaniu informacji dotyczących istoty, znaczenia, skutków i ryzyka związanego z badaniem klinicznym. Uczestnik badania klinicznego może w każdej chwili bez szkody dla siebie wycofać się z badania klinicznego (*art. 37 b ust. 2 pkt 2 oraz art. 37 f*),

Zgodnie z ustawą z dnia 02 grudnia 2009 roku o izbach lekarskich (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 651)

50. Pacjent ma prawo do złożenia skargi na lekarza i lekarza dentystę do rzecznika odpowiedzialności zawodowej przy właściwej izbie lekarskiej w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki lekarskiej oraz zasad związanych z wykonaniem zawodu lekarza (*art. 53*),

Zgodnie z ustawą z dnia 27 lipca 2001 roku o diagnostyce laboratoryjnej (t.j. Dz.U. z 2014 r. poz. 1384)

51. Pacjent ma prawo do złożenia skargi na diagnostę laboratoryjnego do rzecznika dyscyplinarnego w Krajowej Izbie Diagnostów Laboratoryjnych w przypadku podejrzenia postępowania sprzecznego z zasadami etyki zawodowej lub nienależytego wykonywania czynności diagnostyki laboratoryjnej (*art. 56 ust. 1*),